

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudkyň JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Marie Žiškové v právní věci žalobkyně **MUDr. L. T.**, zastoupené JUDr. Milanem Vašíčkem, advokátem se sídlem Lidická 710/57, Brno, proti žalovanému **Krajskému úřadu kraje Vysočina**, se sídlem Žižkova 57, Jihlava, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 7. 2004, č. j. KUJI 4437/2004 PS, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 14. 4. 2006, č. j. 29 Ca 249/2004 - 65,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovaný **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalobkyni **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včasnou kasační stížností se žalovaný (dále též „stěžovatel“) domáhal zrušení shora uvedeného pravomocného rozsudku krajského soudu, kterým soud zrušil jeho rozhodnutí ze dne 16. 7. 2004, č. j. KUJI 4437/2004 PS a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Označeným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobkyně proti rozhodnutí Městského úřadu Pacov ze dne 30. 4. 2003, č. j. Vnitř. 5166/2003 a napadené rozhodnutí potvrdil; tímto rozhodnutím úřad zamítl návrh žalobkyně na zrušení údaje o místu trvalého pobytu RSDr. F. D. na adrese V Ú. 960, P.

Krajský soud v odůvodnění rozsudku zrekapituloval velmi podrobně průběh celého řízení, uvedl, že žalovaný pochybil, jestliže neuvedl, které skutečnosti byly podkladem

pro jeho rozhodnutí, jakými úvahami byl veden při hodnocení provedených důkazů, a neuvedl ani důvody, pro které neprovedl další žalobkyní navrhané důkazy. Soud proto zrušil napadené rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost, spočívající v nedostatku skutkových důvodů a pro podstatné porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, které mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Žalovaný napadl rozsudek soudu kasační stížností, opírající se o důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a domáhal se jeho zrušení. Poukázal na to, že soud nesprávně posoudil otázku přípustnosti žaloby. Má zato, že soudem přezkoumávané předmětné rozhodnutí není rozhodnutím ve smyslu § 65 s. ř. s. a je proto ze soudního přezkumu vyloučeno. Důvody pro toto své přesvědčení spatřuje žalovaný v judikatuře Nejvyššího správního soudu; v rozsudku ze dne 23. 2. 2005 č. j. 6 As 33/2003 - 81 tento soud uzavřel, že rozhodnutí o zrušení trvalého pobytu, byť je vydáváno ve správním řízení, není po materiální stránce rozhodnutím splňujícím kritéria § 65 odst. 1 s. ř. s. a je tedy ze soudního přezkumu podle § 70 písm. a) s. ř. s. vyloučen.

Protože krajský soud nesprávně posoudil otázku přípustnosti žaloby, navrhl žalovaný, aby kasační soud označený rozsudek zrušil a rozhodl současně o odmítnutí žaloby.

Žalobkyně vyjádření ke kasační stížnosti přes výzvu soudu nepodala.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněného důvodu, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Žalovaným predestřenou kasační námitkou, je toliko otázka přípustnosti soudního přezkoumání rozhodnutí, jímž správní orgány rozhodly podle § 12 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o evidenci obyvatel“) o zrušení údaje o místu trvalého pobytu.

Je sice skutečností, že k problematice evidence obyvatel se Nejvyšší správní soud v minulosti vyslovil tak, že „rozhodnutím ohlašovny o zrušení údaje o místu trvalého pobytu (§ 12 odst. 1 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů) se nezakládají, nemění, neruší ani závazně neurčují práva a povinnosti; takové rozhodnutí je vyloučeno ze soudního přezkumu podle § 70 písm. a) s. ř. s. a žaloba podaná proti takovému rozhodnutí je nepřípustná [§ 68 písm. e) s. ř. s.]. Stalo se tak např. i rozsudkem ze dne 23. 2. 2005, č. j. 6 As 33/2003 - 81 (www.nssoud.cz), na který žalovaný v kasační stížnosti upozorňuje.

Protože však druhý senát při předběžné poradě o obdobné otázce dospěl k odlišnému právnímu závěru, a to že rozhodnutí o zrušení místa trvalého pobytu může mít důsledky předpokládané § 65 odst. 1 s. ř. s., a tedy že má být podrobena soudnímu přezkumu, postoupil proto podle § 17 odst. 1 s. ř. s. tuto otázku k rozhodnutí rozšířenému senátu.

Ten v usnesení dne 6. února 2007, č. j. 2 As 64/2005 – 108, dospěl k závěru, že právo na zvolení místa trvalého pobytu podle zákona o evidenci obyvatel je veřejným subjektivním právem, proti jehož porušení rozhodnutím správního orgánu se může občan dovolat ochrany postupem podle § 65 a násl. s. ř. s. před správním soudem. Nedílnou součástí práva na zvolení místa trvalého pobytu je také právo na to, aby na zvolené adrese místa trvalého pobytu nebyly evidovány osoby, které pro to nesplňují nebo přestaly splňovat zákonné podmínky.

Při posouzení předložené sporné právní otázky vycházel rozšířený senát z úvahy o významu soudního přezkumu správních rozhodnutí, který byl institucionalizován k ochraně subjektů před veřejnou mocí. Soud zde mj. poskytuje ochranu veřejným subjektivním právům fyzických a právnických osob (§ 2 s. ř. s.), tedy právům plynoucím z předpisů veřejného práva. Existence takového práva je pak předpokladem soudního přezkumu. Úkon, který soud k návrhu zkoumá, musí zakládat, měnit, rušit nebo závazně určovat práva a povinnosti - jen v tom případě se jedná o rozhodnutí přezkoumání podléhající (§ 65 odst. 1 s. ř. s.). Není tedy podstatná forma úkonu, ale jeho způsobilost dotčení veřejného subjektivního práva. Proto také ust. § 70 písm. a) s. ř. s. vylučuje ze soudního přezkoumání úkony, které svou povahou rozhodnutími nejsou přesto, že jeho formu mají.

Uvedl, že místo trvalého pobytu nelze zaměňovat s jakýmkoliv jiným místem pobytu a evidování tohoto místa má vliv na práva a povinnosti subjektu. Tato práva a povinnosti nevyplývají přímo ze zákona o evidenci obyvatel, ale z jiných zákonů, a jejich existence vylučuje, aby zaevidování, nezaevidování, či zrušení místa trvalého pobytu mělo skutečně pouze evidenční účinky.

Na trvalý pobyt na konkrétní adrese (v konkrétním bytě) je tak například vázán nárok na příspěvek na bydlení vlastníka nebo nájemce bytu podle § 24 odst. 1 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. Závažným důsledkem rozhodnutí ohlašovny je dopad do práva volebního, u něhož nelze vždy akceptovat, že je nedotčeno v důsledku úředního přihlášení k pobytu v sídle ohlašovny. Zrušení místa trvalého pobytu může mít závažný dopad i na možnost podnikání (§ 17 zákona č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání) – a podobně.

Nelze ani přehlédnout skutečnost, že rozhodnutí o nezaevidování či o zrušení údaje o místu trvalého pobytu, má zákonné podmínky, jejichž naplnění má oprávněný orgán ve správním řízení zkoumat; v případě rozhodnutí podle § 12 v režimu správního řádu (§ 18 zákona č. 133/2000 Sb.). Pochybí-li při soustředění podkladů nebo v úvaze o splnění podmínek a nedojde-li k nápravě v odvolacím řízení, pak při vyloučení soudní ochrany by účastník neměl možnost dosáhnout nápravy, a to přesto, že jak pro osobu požadující zaevidování změny, tak pro osobu podávající návrh na zrušení místa trvalého pobytu, tak pro osobu, již je místo trvalého pobytu rušeno, má rozhodnutí závažné důsledky.

Občan, který požaduje změnu místa pobytu, tak musí mít možnost soudní ochrany v případě, že splnil podmínky pro změnu, případně že odstranil nedostatky či rozpory v předkládaných dokladech, a že negativní rozhodnutí ohlašovny bylo nedůvodné. Občan, který se domáhá zrušení trvalého pobytu jiným osobám, majícím evidovaný pobyt na jeho adrese, musí mít možnost ochrany v případě, že doložil, že pro zrušení pobytu těchto jiných osob byla splněna podmínka zániku užívacího práva k objektu či jeho části, a že nevyhovění jeho návrhu bylo nedůvodné. Ten, jemuž byl zrušen údaj o trvalém pobytu, pak musí mít možnost soudní ochrany v případě, že rozhodnutí bylo vydáno, aniž byly podklady zápisu pozměněné, neplatné nebo padělané, či aniž by zápisu dosáhl nesprávným uvedením určitých skutečností, stejně tak, pokud bylo vyhověno návrhu oprávněné osoby, aniž doložila zánik užívacího práva. Ve všech případech pak tyto subjekty rovněž mají právo na řádné projednání věci a soudní kontrole je třeba proto podrobit i průběh těchto řízení.

Jedná se o jejich subjektivní práva, o nichž přísluší rozhodovat orgánu veřejné moci, stanoveným postupem, v němž je třeba zkoumat dodržení zákonem daných podmínek.

Ochrana veřejných subjektivních práv pak je úkolem správního soudnictví (§ 2 s. ř. s.). Rozhodnutí správního orgánu je v těchto případech úkonem ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s.

Odmítnutím žaloby proti rozhodnutí o nezaevidování trvalého pobytu, i žaloby proti rozhodnutí o zrušení trvalého pobytu dochází ke zkrácení na právu na soudní ochranu ve smyslu čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

Ze shora uvedených důvodů soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Žalovaný nedosáhl v řízení procesního úspěchu, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, žalobkyni, které by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení o kasační stížnosti příslušelo, náklady řízení o kasační stížnosti nevznikly (§ 120, § 60 odst. 1 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. května 2007

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu